

Voorzitter

motie-Van der Lans c.s. inzake onderzoek naar grondposities, te vervallen.

Het woord is aan de heer Van der Lans.

De heer **Van der Lans** (GroenLinks): Voorzitter. Je moet wat doen om in de laatste vergadering van de Kamer in oude samenstelling het woord te mogen voeren. Ik ben al geruime tijd de risee van mijn fractie, omdat ik het enige lid ben dat er in acht jaar niet in geslaagd is, een motie op zijn naam te krijgen. Buiten alle verwachting deed zich twee weken geleden bij de behandeling van het wetsvoorstel Wijziging van de Wet ruimtelijke ordening inzake grondexploitatie de mogelijkheid voor om een motie in te dienen. Nadat ik acht jaar had gezocht om transparantie van het functioneren van de grondmarkt, dreigde minister Cramer mij toch nog met een kluitje in het riet te sturen. In tweede termijn heb ik toen een motie ingediend. Daar is de minister zo van geschrokken dat zij bijna toezegde om mijn verzoek uit te voeren. Zij moet alleen nog nagaan hoe en in welke mate een en ander precies gaat gebeuren. In september komt zij op mijn verzoek terug. Na deze toezegging stond mij niets anders te doen dan de motie aan te houden en haar toe te vertrouwen aan de medeondertekenaars. In hen heb ik heel veel vertrouwen. En zo zal het waarschijnlijk toch gebeuren dat ik zonder aangenomen motie de parlementaire geschiedenis inga.

De **voorzitter**: Dan stel ik voor, de motie-Van der Lans c.s. (30128, I) tot nader order van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het verslag van de commissie voor het onderzoek van de Geloofsbrieven van de nieuw benoemde leden der Kamer.**

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mee dat door mij zijn benoemd tot leden van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven van de benoemde leden der Kamer in groep I: mevrouw Bemelmans-Videc, voorzitter, mevrouw Dupuis en de heer Van der Lans.

In groep I zijn in alfabetische volgorde opgenomen: de heren Asscher, Van de Beeten, Van den Berg, Biermans en De Boer, mevrouw Böhler, mevrouw Broekers-Knol, mevrouw Van Bijsterveld, de heren Doek, Dölle en Van Driel, mevrouw Duthler, de heren Eigeman, Elzinga, Engels, Essers en Franken, mevrouw Goyert, de heer De Graaf, mevrouw Haubrich-Gooskens, de heren Hendrixx, Hermans, Hillen, Ten Hoeve, Hofstra en Holdijk, mevrouw Ten Horn, mevrouw Huijbregts-Schiedon, de heren Janse de Jonge, Van Kappen en Klein Breteler, mevrouw Kneppers-Heijnert, de heren Koffeman, Kox en Kuiper, mevrouw Lagerwerf-Vergunst, de heer Laurier en mevrouw Meindersma.

Ik deel aan de Kamer mee dat de reeds ingekomen missiven van de voorzitter van het Centraal Stembureau en de geloofsbrieven van eerder genoemde leden in groep I inmiddels in handen zijn gesteld van de commissie tot onderzoek van deze geloofsbrieven. Het is mij gebleken dat de commissie haar taak reeds heeft verricht. Ik geef derhalve het woord aan mevrouw Bemelmans-Videc, voorzitter van de commissie, tot het uitbrengen van het rapport.

Mevrouw **Bemelmans-Videc**, voorzitter der commissie: Mevrouw de voorzitter. De commissie die de geloofsbrieven van de benoemde leden van de Kamer, in alfabetische volgorde opgenomen in groep I, heeft onderzocht, heeft de eer te rapporteren dat de geloofsbrieven en de daarbij ingevolge de Kieswet overgelegde bescheiden van de hierna te noemen personen in orde zijn bevonden. Zij maakt daarbij de aantekening dat de opgave door de te benoemen leden ten aanzien van de openbare functies zich beperkt tot die openbare functies die mogelijkwerwijs onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van de Eerste Kamer.

De heer E. Asscher te Amsterdam, de heer R.H. van de Beeten te Aerdt, de heer G. van den Berg te Veenendaal, de heer G.J.J. Biermans te Velden, de heer R. de Boer te Kampen, mevrouw B. Böhler te Amsterdam, mevrouw A. Broekers-Knol te Overveen, mevrouw S.C. van Bijsterveld te Rijen, de heer H.A. Doek te Arnhem, de heer A.H.M. Dölle te Groningen, de heer S.J. van Driel te Voorburg, mevrouw A.W. Duthler te 's-Gravenhage, de heer J.H. Eigeman te Culemborg, de heer A. Elzinga te Haarlem, de heer J.W.M. Engels te Paterswolde, de heer P.H.J. Essers te Loon op Zand, de heer H. Franken te Zoeterwoude, mevrouw A.A.E. Goyert te Amsterdam, de heer G.J. de Graaf te Loenen (Gld), mevrouw C.T.E.M. Haubrich-Gooskens te Deil, de heer J.A.M. Hendrixx te Zwolle, de heer L.M.L.H.A. Hermans te Beetsterzwaag, de heer J.S.J. Hillen te Hilversum, de heer H. ten Hoeve te Stiens, de heer P.H. Hofstra te Zuidlaren, de heer G. Holdijk te Uddel, mevrouw G.H.M.M. ten Horn te Groningen, mevrouw W.H. Huijbregts-Schiedon te Oosterhout (NB), de heer E.J. Janse de Jonge te Engelen, de heer F.E. van Kappen te Doorn, de heer J.J.A.H. Klein Breteler te Wateringen, mevrouw E.M. Kneppers-Heijnert te Sauwerd, de heer N.K. Koffeman te Vierhouten, de heer M.J.M. Kox te Tilburg, de heer R. Kuiper te Barneveld, mevrouw E.F. Lagerwerf-Vergunst te Ridderkerk, de heer J.P. Laurier te Leiden, mevrouw M.C. Meindersma te Zwolle.

Het rapport van de commissie is neergelegd ter Griffie ter inzage voor de leden. De commissie adviseert de Kamer, voornoemde personen als leden van de Kamer toe te laten.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Bemelmans-Videc voor het uitbrengen van het rapport en de commissie voor het verrichten van haar taak.

Ik stel aan de Kamer voor, het advies van de commissie te volgen en het rapport in de Handelingen te doen opnemen.

Daartoe wordt besloten.

(Het rapport is opgenomen aan het eind van deze editie.)²

De **voorzitter**: Ik deel voorts aan de Kamer mede dat door mij zijn benoemd tot leden van de commissie tot onderzoek van de Geloofsbrieven van de benoemde leden der Kamer in groep II: mevrouw Meindersma, voorzitter, de heer Pastoor en de heer Platvoet.

In groep II zijn in alfabetische volgorde opgenomen: mevrouw Bemelmans-Videc, mevrouw Dupuis, de heren Leunissen, Leijnse en Van der Linden, mevrouw Linthorst, mevrouw Meulenbelt, mevrouw Meurs, de heren Noten, Peters en Putters, mevrouw Quik-Schuij,

Voorzitter

de heren Rehwinkel, Reuten, Rosenthal, Russell, Schaap, Schouw, Schuurman en Slager, mevrouw Slagter-Roukema, de heer Smaling, mevrouw Strik, mevrouw Swenker, mevrouw Sylvester, mevrouw Tan, de heren Terpstra en Thissen, mevrouw Timmerman-Buck, mevrouw Vedder-Wubben, de heren Vliegenthart en De Vries, mevrouw De Vries-Leggedoor, de heer Werner, mevrouw Westerveld, de heren Willems en Yildirim.

Ik deel aan de Kamer mede dat de reeds ingekomen missiven van de voorzitter van het Centraal Stembureau en de geloofsbriefven van eerder genoemde leden inmiddels in handen zijn gesteld van deze commissie tot onderzoek van deze geloofsbriefven. Ik geef derhalve het woord aan mevrouw Meindertsma, voorzitter van de commissie, tot het uitbrengen van het rapport.

Mevrouw **Meindertsma**, voorzitter der commissie: Mevrouw de voorzitter. De commissie die de geloofsbriefven van de benoemde leden van de Kamer, in alfabetische volgorde opgenomen in groep II, heeft onderzocht, heeft de eer te rapporteren dat de geloofsbriefven en de daarbij ingevolge de Kieswet overgelegde bescheiden van de hierna te noemen personen in orde zijn bevonden. Zij maakt daarbij de aantekening dat de opgave door de te benoemen leden ten aanzien van de openbare functies zich beperkt tot openbare functies die mogelijk-kerwijs onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van de Eerste Kamer.

Mevrouw M.L. Bemelmans-Videc te Koudekerk aan den Rijn, mevrouw H.M. Dupuis te Voorschoten, de heer K.M.L. Leunissen te Eijsden, de heer F. Leijnse te Utrecht, de heer P.R.H.M. van der Linden te Nuth, mevrouw M.Y. Linthorst te Abcoude, mevrouw A.H. Meulenbelt te Amsterdam, mevrouw P.L. Meurs te Bilthoven, de heer H.C.P. Noten te Dalven, de heer P.W.J. Peters te Utrecht, de heer K. Putters te Hardinxveld-Giessendam, mevrouw A.C. Quik-Schuijt te Zeist, de heer J.P. Rehwinkel te Amsterdam, de heer G.A.T.M. Reuten te Amsterdam, de heer U. Rosenthal te Rotterdam, de heer P.W.L. Russell te Amsterdam, de heer S. Schaap te Emmeloord, de heer A.G. Schouw te Dordrecht, de heer E. Schuurman te Breukelen, de heer C. Slager te Poortvliet, mevrouw T.M. Slagter-Roukema te Zuidhorn, de heer E.M.A. Smaling te Weesp, mevrouw M.H.A. Strik te Oosterbeek, mevrouw P. Swenker te Heelsum, mevrouw J.J. Sylvester te Naarden, mevrouw I.Y. Tan te Diemen, de heer G.H. Terpstra te Utrecht, de heer C.P. Thissen te Roermond, mevrouw Y.E.M.A. Timmerman-Buck te 's-Gravenhage, mevrouw H.C.M. Vedder-Wubben te 's-Gravenhage, de heer A. Vliegenthart te Amsterdam, de heer K.G. de Vries te Pijnacker, mevrouw G. de Vries-Leggedoor te Nieuw Buinen, de heer F.J.M. Werner te Arnhem, mevrouw M. Westerveld te Woudsend, de heer R. Willems te Ottoland en de heer D. Yildirim te Zwolle.

Ook het rapport van deze commissie is ter Griffie neergelegd ter inzage voor de leden. De commissie adviseert de Kamer, voornoemde personen als leden van de Kamer toe te laten.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Meindertsma voor het uitbrengen van het rapport en de commissie voor het verrichten van haar taak. Ik stel aan de Kamer voor, het advies van de commissie te volgen en het rapport in de Handelingen te doen opnemen.

Daartoe wordt besloten.

(Het rapport is opgenomen aan het eind van deze editie.)³

Aan de orde is **het afscheid van de vertrekkende leden**.

De **voorzitter**: Geachte medeleden. Vandaag komt de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor het laatst in deze samenstelling bijeen. Een parlementaire periode waarin het politieke leven in ons land gekenmerkt werd door aanzienlijke turbulentie, komt ten einde. Die turbulentie is in de Eerste Kamer zeker ook voelbaar geweest, maar zij is er toch slechts in beperkte mate door aangejaagd. De Eerste Kamer is een instituut waarin politieke tegenstellingen niet uit de weg gegaan worden, maar ook vaak overbrugd worden. Wat burgers en politieke stromingen verbindt, komt hier zeker zo sterk voor het voetlicht als wat in een gezonde democratie verdeeld houdt en verschil van inzicht meebrengt.

Evenals vier jaar geleden doet bijna de helft van de leden van deze Kamer afstand van het lidmaatschap van deze Kamer. Wij treuren om het verlies aan ervaring, kennis, visie en denkracht dat met het vertrek van zo veel leden gepaard gaat, maar zijn bovenal dankbaar dat wij het voorrecht hebben gehad, gezamenlijk de afgelopen jaren betekenis te hebben kunnen geven aan een staatsinstelling die ertoe doet.

Alvorens de collega's die afscheid nemen individueel met een enkel woord toe te spreken, wil ik graag kort terugblikken, met de nadruk op "kort", op wat wij als Eerste Kamer gezamenlijk hebben bereikt in de afgelopen periode. Ook wil ik stilstaan bij enkele gedenkwaardige momenten die zich in die periode in deze Kamer hebben voorgedaan.

Mag ik beginnen met te releveren wat de omvang van de wetgevende activiteit van deze Kamer in de periode 2003-2007 is geweest? Bij de Kamer zijn in deze periode 1039 wetsvoorstellen ingediend. Van 1046 wetsvoorstellen kon de behandeling worden afgerond. 1042 wetsvoorstellen werden aanvaard, 4 werden er verworpen. Van de wetsvoorstellen waarover expliciet gestemd is, zijn er 15 met algemene stemmen aanvaard en is er één unaniem verworpen. In de afgelopen periode zag de regering in het debat over een wetsvoorstel in deze Kamer 14 maal aanleiding om bij de Tweede Kamer een novelle aanhangig te maken. Van de 14 novelles zijn er 11 met instemming van de hele Kamer aanvaard. In totaal zijn in de periode die nu afloopt, 83 moties ingediend: 38 zijn er aangenomen, 21 verworpen, 20 ingetrokken, 4 aangehouden. Ik geloof dat de laatste is meegerekend. Van de 38 aangenomen moties zijn er maar liefst 22 met algemene stemmen aangenomen.

Deze cijfers onderstrepen dat deze Kamer in haar besluitvorming zeer frequent uitstijgt boven politieke scheidslijnen. Bij de oordeelsvorming over de vraag of een wetsvoorstel de toetsing aan de maatstaven van rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid kan doorstaan, leidt de besluitvorming zeer geregeld tot consensus.

De Eerste Kamer maakt onderdeel uit van de Staten-Generaal en opereert als zodanig in een omgeving die mede bepaalt wat wij doen en hoe wij hier ons werk verrichten. Wie de berichtgeving van de afgelopen vier jaar over de politiek in het algemeen en de Haagse politiek in het bijzonder er nog eens op naleest, kan naar